

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ – ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Охорона життя дитини є пріоритетним завданням системи дошкільної освіти, реалізація якого сприяє збереженню та зміцненню здоров'я малюків, дає поштовх до його формування та відновлення. Саме у цьому віці у дитини формуються основи здорового способу життя, норми безпечної поведінки.

Безпека життєдіяльності дитини – це формування у неї свідомого ставлення до збереження особистого життя здоров'я шляхом надання теоретичних знань, практичних умінь, вправління у практичних ситуаціях.

Отже, освітній процес у ЦРД №4 м.Коростеня повинен бути зорієнтований на формування безпечної поведінки дошкільнят у дозвіллі, серед людей, предметів природи, що на сучасному етапі є дуже актуальним.

Чинники, які найчастіше становлять небезпеку для дітей

- Неблагополучні сім'ї, в яких можливі такі негативні явища, як насильство над дітьми (фізичне, психічне, емоційне), бездоглядність, знущання тощо.
- Діти вулиці, безхатки-дошкільники за живих батьків: негативний вплив підлітків девіантної поведінки; використання дітей дошкільного віку дорослими безхатками, залучення їх до протиправних вчинків з негативними наслідками.
- Незнання дітьми правил дорожнього руху.
- Незнання дошкільниками правил пожежної безпеки, що може призводити до каліцтва і навіть смерті.
- Небезпеку для дошкільнят можуть становити ситуації: «сам удома», «сам на воді» (на річці, ставку, озері, морі), «сам у лісі» без догляду дорослих.
- Небезпека подекуди чатує на дитину і в ситуації «дитина – незнайомий дорослий».

Як досягти безпеки дітей?

Звичайно, починати треба з просвітницької роботи як серед батьків так і серед дітей.

Фахівці стверджують: формування відповідального ставлення до власної безпеки має відбуватися на всіх етапах життя людини, а розпочинати його

варто з раннього дитинства. На жаль, значення раннього і дошкільного віку в становленні культури безпеки життєдіяльності людини, культури її здоров'язбереження сьогодні недооцінюється. Дорослі основну свою місію здебільшого вбачають у тому, щоб захищати та оберігати дитину, але ж дуже важливо – підготувати її саму до реального життя, насиченого різними подіями, зустрічами, ситуаціями, подекуди небезпечними. Звичайно ж, максимального ефекту можна досягти, якщо в діяльності педагогічного та батьківського колективів буде відпрацьовано єдину стратегічну лінію.

Безпека дитини і обов'язки дорослих

Безпечний означає такий, що не завдає шкоди організму, стану здоров'я та поведінці в соціумі. Насамперед, це захищеність від будь-якої небезпеки: предметів, речовин, людей, різних непередбачуваних ситуацій та іншого, що може становити загрозу здоров'ю та життю. В дошкільному віці цей захист мають здійснювати дорослі: педагоги і батьки. Постійне перебування дітей у їхньому полі зору та підтримання тісного контакту з ними – певна гарантія особистої безпеки кожного вихованця.

Основні напрями роботи – створення належних умов для безпечної життєдіяльності; формування елементарної життєвої компетенції з питань безпеки, виховання основ безпечної поведінки у дітей, а також культури безпеки у дорослих, відповідального ставлення до життя та здоров'я малят.

Щоб не допускати небезпечних ситуацій, важливо вміти передбачати їх, якщо можливо, уникати, а в разі необхідності – рішуче діяти.

Кожен працівник закладу несе відповідальність за життя і здоров'я дітей на своєму робочому місці.

Від дошкільників ще не можна очікувати самостійних правильних рішень у тому чи іншому випадку. Безпечну поведінку маємо формувати.

Що ж має враховувати педагог?

Уся робота з навчання дітей безпечної поведінки має вестися з урахуванням таких головних чинників:

- Вона не має обмежуватися лише навчанням дітей норм та правил поведінки. Їх треба також навчати обачності, вмінню орієнтуватися та швидко реагувати в екстремальних ситуаціях.

- Максимальний ефект досягається, якщо навчально-виховна робота ведеться одночасно в трьох напрямках: дитсадок – діти – батьки.
- Слід урахувати особливості дитячої психіки, її підвищену вразливість. Тому неприпустимим є застосування так званої «шокової» терапії з акцентуванням на страшних наслідках пожеж, повеней тощо. Такий підхід може травмувати психіку дитини, призвести до стресів, тривог, фобій, страхів і навіть стійких неврозів.
- Важливе значення має і психологічна готовність дітей до сприйняття відповідної інформації про небезпеку та до практичних дій у надзвичайних ситуаціях. Працюючи з дошкільнятами, важливо враховувати властиві їм «вікові» страхи, спричинені високою емоційністю, малим життєвим досвідом та багатою уявою дітей. Поглиблюючи знання дітей про навколишнє, ми формуватимемо в них готовність до ситуацій, в яких вони можуть опинитися. Якщо життєва ситуація не містить в собі елементів несподіванки і зрозуміла малюкові, безпідставні страхи не виникатимуть.

Принципи організації освітньо-виховної роботи з дітьми:

- **Принцип систематичності.**Робота з безпеки життєдіяльності повинна проводитись систематично протягом навчального року за гнучкого розподілу змісту відповідно до віку і можливостей дітей.

У тижневому плані неможливо передбачити всі ситуації, які стосуються безпеки і виникають спонтанно, тож педагог упродовж дня ненав'язливо застерігає малят, влучно використовує художнє слово, привертає увагу дітей до можливих небезпек, пропонує сюжети для ігор, формуючи таким чином уміння і навички безпечної життєдіяльності дітей.

- **Принцип урахування умов проживання.**Відомо, що міські і сільські діти мають різний досвід взаємодії з довкіллям. Так, у маленьких городян менше сформовані навички поведінки у лісі, на водоймах тощо. І, навпаки, сільські мешканці гірше орієнтуються у правилах поведінки в міському транспорті, на вулиці. Від умов проживання залежить і розуміння дитиною джерела небезпеки. Тож ми повинні будувати освітній процес

так, аби компенсувати дитяче незнання правил поведінки в незвичних умовах і збагатити їхній досвід.

- **Принцип інтеграції.**Безпека – це не просто сума засвоєних дітьми знань, а вміння правильно поводитися в різних ситуаціях, обирати «здорову» їжу, не створювати конфлікти, загалом взаємодіяти з довкіллям. Тому тему безпеки варто інтегрувати з іншими, пропонувати дітям застосовувати свої знання правил безпеки у різних видах діяльності: образотворчій, театралізованій, ігровій, фізичній, трудовій.
- **Принцип взаємодії дитячого садка і сім'ї.**Формування в дитини дошкільного віку свідомої безпечної поведінки в довкіллі базується на позитивних прикладах дорослих. Тож нам варто приділити особливу увагу роботі з батьками, переконати їх, що не можна вимагати від дитини виконання будь-якого правила, якщо близькі їй дорослі самі не завжди ними керуються.

Розбіжності у вимогах до дитини з боку батьків вдома та вихователів у дитсадку можуть викликати в дитини почуття образи, збентеження і навіть агресії. Тому наше завдання – зацікавити батьків перспективами подальшого розвитку дітей, зробити їх своїми одnodумцями.

Тільки завдяки спільним зусиллям у справі охорони життя і збереження здоров'я дошкільнят можна не тільки захистити їх від небезпеки, а й закласти основи безпечної поведінки, підготувати до подальшого шкільного, більш самостійного життя.

«Чужих дітей не буває». Тож не будьмо байдужими до жодних проявів небезпечної поведінки дітей на вулиці, в громадських місцях, у транспорті. Завжди пам'ятаймо – наша увага, наша турбота і допомога – найдієвіші кроки до захисту дітей від будь-якої небезпеки.